

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Sinds 2021 kent Rotterdam met het actieprogramma 'Werken aan een menswaardig bestaan' een integrale aanpak op het gebied van arbeidsmigratie. Vanuit deze aanpak is veel nieuwe kennis opgedaan over 'wat werkt'. Uw gemeenteraad is tijdens de behandeling van de jaarlijkse voortgangsrapportage (23bb001892) in december 2022 geïnformeerd dat dit actieprogramma zou worden aangescherpt. De daarbij aangenomen moties en gedane toezegging hebben mede richting gegeven aan het aangescherpte programma. Daarnaast zijn aanbevelingen uit het onderzoek 'Gescheiden werelden: een fenomeenonderzoek naar EU-arbeidsuitbuiting, veiligheidsbeleving en sociale cohesie in Carnisse, Oud Charlois en de Tarwewijk' en de 'Eindrapportage verkenning naar de arbeidsmarkt voor EU-arbeidsmigranten in Rotterdam' zijn verwerkt in de aanpak.

Met deze brief biedt het college u het vernieuwde actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie, EU-arbeidsmigranten, medio 2023-medio 2026' aan. De gemeente gaat onverminderd door met inzet op het gebied van registratie, het bevorderen van zelfredzaamheid en het tegengaan van uitbuiting en overlast. De situatie van EU-arbeidsmigranten én de leefbaarheid van onze wijken verbeteren is complex én belangrijk. Daarom is de aanpak aangescherpt om in de toekomst meer grip op het fenomeen arbeidsmigratie te krijgen, en structureel beleid te ontwikkelen. Dat kan de gemeente niet alleen. Daarom versterkt de gemeente de komende drie jaar de inzet in de geprioriteerde wijken, start Rotterdam een regionale coalitie met werkgevers en zet de gemeente druk op het Rijk om wetgeving te realiseren.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord Eén stad, hoofdstuk Arbeidsmarkt
- Actieprogramma 'Werken aan een menswaardig bestaan, EU-arbeidsmigranten 2021- 2025' (21bb003558)
- Motie 'Meer appreciatie en registratie' (22bb008682)
- Motie 'Duidelijke informatievoorziening voor EU-werknemers ' (22bb008680)
- Toezegging 'Contact met Limburg EU-arbeidsmigranten' (22bb007887)

Toelichting:

Ambitie

Het college van B&W streeft ernaar om met een integrale aanpak meer grip op arbeidsmigratie vanuit landen van de Europese Unie te krijgen. Dit doet Rotterdam door in te zetten op (verplichte) inschrijving in de BRP, normen voor fatsoenlijk wonen en werken met gedegen huur- en arbeidscontracten vast te leggen en de mogelijkheid voor EU-burgers om mee te doen in de samenleving te vergroten. En daarmee de leefbaarheid in vestigingswijken te verbeteren. Ook de komende drie jaar neemt Rotterdam het voortouw om de gehele keten van EU-arbeidsmigratie, zowel de oorzaken als de gevolgen, te verbeteren. Om meer grip op deze forse opgave te krijgen zet Rotterdam in de regio een Coalitie van Doeners op, met samenwerkingspartners uit zowel de publieke als private sector. Hiermee beoogt Rotterdam de aanpak de komende jaren in de reguliere werkzaamheden van de gemeente in te bedden. Tegelijkertijd wil het college andere gemeenten, regio's en ketenpartners inspireren om een integrale aanpak gericht op EU-arbeidsmigratie op te zetten, en samen te komen tot een betere regionale verdeling van huisvesting, economische bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Om bovenstaande ambitie te bereiken heeft Rotterdam vier integrale opgaven opgesteld:

1. Beter zicht op en contact met EU-arbeidsmigranten;
2. Bevorderen van goed werkgever- en opdrachtgeverschap;
3. Leefbare wijken;
4. Vergroten van zelfredzaamheid en perspectief.

Voortgangsrapportage

Jaarlijks wordt uw raad over de voortgang en de resultaten van het actieprogramma via een jaarrapportage EU-arbeidsmigranten geïnformeerd. Met deze rapportage wordt telkens bekeken welke elementen nog programmatisch moeten worden benaderd en welke aanpak in de staande organisatie kan worden geborgd.

In 2023 is besloten dat de aanpak dakloze EU-migranten sinds medio 2023 is ondergebracht in het plan van aanpak 'Op weg naar herstel en een thuis' (23bb004648) onder wethouder Buijt. Dit past bij de rol van het actieprogramma om aandacht voor de bijzondere positie van arbeidsmigranten te agenderen, en vervolgens onderdeel te maken van de reguliere werkwijze binnen de gemeente. In het aangescherpte actieprogramma EU-arbeidsmigranten wordt daarom alleen aan deze aanpak gerefereerd, waarbij in de jaarlijkse voortgangsrapportage de resultaten op de aanpak dakloze EU-migranten zullen worden vermeld om de integraliteit van de aanpak niet uit het oog te verliezen.

De laatste voortgangsrapportage over 2025 wordt in het eerste kwartaal van 2026 aan uw raad aangeboden. Hierin wordt ook beschreven hoe de gemeente na afloop van de programmaperiode met het fenomeen arbeidsmigratie verder gaat.

Wijken

Medio 2023 zijn de wijkakkoorden vastgesteld. In vestigingswijken zijn diverse opgaven gerelateerd aan EU-arbeidsmigratie geformuleerd, variërend van het versterken van de sociale cohesie en zelfredzaamheid tot het verbeteren van de leefbaarheid met het tegengaan van overlast. Met dit actieprogramma geeft Rotterdam uitvoering aan extra wijkgerichte acties uit de wijkakkoorden, zowel specifiek gericht op EU-arbeidsmigranten als op de leefbaarheid in de wijk als geheel:

- Het verbeteren van de bekendheid van het inlooppunt EU-arbeidsmigranten (Oud-Mathenesse);
- Investering in sociale integratie met speciale aandacht voor EU-arbeidsmigranten (Oud-Mathenesse);
- Zorgen voor verbinding met de EU-arbeidsmigranten in de wijk (Oud-Charlois en Wielewaal);
- Meer en duidelijker uitleggen hoe de gemeente werkt en waar men terecht kan (Oud-Charlois en Wielewaal);
- Wijkmaatwerk in het verlengde van het actieprogramma EU-migranten, waaronder casuïstiekoverleg EU-arbeidsmigranten en het concretiseren van de rol en de taak van de welzijnsaanbieder in het kader van het actieprogramma EU-arbeidsmigranten (Carnisse en Zuiderpark).

Werkgevers

Het zijn primair werkgevers die arbeidsmigratie stimuleren, en een aanzienlijke rol in de keten van arbeidsmigratie hebben. Via uitleners zoals uitzendbureaus worden vaak constructies opgezet die misstanden in de hand werken. Daarom is het bevorderen van goed werkgever- en opdrachtgeverschap als nieuwe opgave opgenomen, gericht op het opzetten van een Coalitie van Doeners met private partijen zoals werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters. Daarbij hoort dat we als gemeente ook naar onze eigen rol als opdrachtgever kijken in het Rotterdamse aanbestedings- en inkoopbeleid.

Wetgeving

Rotterdam voelt de effecten van de problematiek rond grootschalige arbeidsmigratie maar mist de instrumenten om iets te veranderen aan de oorzaken. Daarom blijft Rotterdam onverminderd agenderen richting en samenwerken met de regio, het Rijk en Europa om nieuw instrumentarium te verkrijgen die het leven van de arbeidsmigrant en de leefbaarheid in onze wijken structureel moet verbeteren. Het actieprogramma zorgt ervoor dat de gemeente klaar is om deze wetswijzigingen goed uit te voeren.

Motie 'Meer appreciatie en registratie' (22bb008682)

In de motie Meer appreciatie en registratie van 15 december 2022 vroeg uw raad om in het nieuwe actieprogramma met werkgevers en ondernemers te verkennen welke rol zij kunnen spelen om EU-arbeidsmigranten actief te stimuleren zich te registreren in Rotterdam wanneer zij in Rotterdam wonen.

Met de pilot groepsgewijze inschrijving, die in het laatste kwartaal van 2022 en eerste kwartaal van 2023 liep, deed de gemeente een pilotproject om via contacten met werkgevers en uitzendbureaus meer EU-arbeidsmigranten te bereiken om zich te laten

registreren in de BRP. Zoals bij veel maatregelen lukt het hier echter alleen om de goedwillende, meewerkende werkgevers te bereiken en betrekken. Omdat met de groepsgewijze inschrijving grotere groepen EU-arbeidsmigranten op afspraak kunnen worden geregistreerd is dit voor de werkgever zeer efficiënt. De afspraken kunnen in samenspraak aan het eind of begin van de werkdag worden ingepland waardoor de werktijd zo veel mogelijk wordt beperkt. Ook kan de werkgever vervoer tussen Stadhuis en werk regelen en kan er desgewenst een tolk aanwezig zijn als betrokkenen de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn.

In dit aangescherpte actieprogramma 2023-medio 2026 komt er aandacht voor toeleiding van EU-arbeidsmigranten naar bonafide werk en/of omscholing. Daar waar sprake is van bemiddeling naar ander werk ontstaan ook de contacten met goede werkgevers. Bij die contacten worden ook afspraken gemaakt over de registratie van EU-arbeidsmigranten die bij de werkgever in dienst zijn. Iedereen die in Rotterdam in de BRP staat ingeschreven en zich wil om- of bijscholen naar een baan in een sector waar veel vacatures zijn, kan hiervoor aanspraak maken op de regeling van het Rotterdams Scholingsfonds (RSF). Dit geldt ook voor arbeidsmigranten die zich hebben ingeschreven in de BRP. Zij worden doorverwezen, via de HalloWerk-balie, spreekuren en via voorlichtingsavonden en sleutelpersonen, naar scholingsvouchers010.nl voor een adviesgesprek met een scholingsadviseur. Dit is ook een goede manier om de EU-arbeidsmigranten te wijzen op het belang van registratie.

Ook is er in het aangescherpte actieprogramma aandacht voor het verbeteren van de woon- en werksituatie van EU-arbeidsmigranten. Registratie is hier onlosmakelijk aan verbonden. Bonafide bedrijven die op een sociaal verantwoorde manier arbeidsmigranten inhuren en/ of huisvesten kunnen gewenst gedrag stimuleren bij bedrijven die nog niet zover zijn. Veel uitzendbureaus zijn inmiddels gemotiveerd om zich te bewijzen als goede werkgevers. Alle belangrijke rechten en verplichtingen die de werkgever moet weten op het moment dat het gaat om werken met arbeidsmigranten worden gecommuniceerd. Ook worden zij actief geïnformeerd over de gevolgen van het niet goed uitvoeren hiervan en waar nodig aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Met de opnemingsmaatregelen in het nieuwe actieprogramma is er voldoende aandacht voor de communicatie met werkgevers en bij deze contactmomenten zal registratie van de EU-arbeidsmigranten die bij die werkgevers in dienst zijn altijd aan bod komen.

Motie 'Duidelijke informatievoorziening voor EU-werknemers' (22bb008680)

In de informatievoorziening aan de EU-burger is de Rijksinformatie (o.a. www.workinnl.nl) leidend. Daar sluiten we als gemeente zoveel mogelijk op aan. Zo blijft de informatie eenduidig. De Rijksoverheid ontwikkelt momenteel een rechtentool die gemeenten moet helpen om deze rechten beter in kaart te brengen en (dakloze) EU-burgers zo sneller te helpen. De juridische werkelijkheid ten aanzien van de rechten van EU-burgers is erg complex voor gemeenten.

De rechtentool zal in 2023 als pilot gaan draaien in de zes gemeenten die ook deelnemen aan de pilot voor opvang dakloze EU-burgers. Dat zijn behalve Rotterdam ook de gemeenten Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven en Venlo. Vervolgens bekijkt Rotterdam op welke wijze we de informatie uit de tool gericht op de EU-burger kunnen benutten op de gemeentelijke webpagina www.rotterdam.nl/eu-arbeidsmigranten. Op

deze pagina wordt ook gemeentelijke informatie over (onder meer) de opbouw van rechten en plichten op gemeentelijk niveau, zoals zaken die volgen uit de WMO-regelgeving, verstrekt.

Recentelijk is deze website bijgewerkt. Daarbij hanteren we zoveel mogelijk het perspectief van de EU-migrant en de vragen die zij hebben. Op deze pagina staan ook een verwijzing naar ons emailadres, de EU-infopunten en relevante verwijzingen naar andere dienstverlening op webpagina's van de gemeente. De verbetering van de pagina is vanzelfsprekend een continu proces, waarbij de informatie wordt getoetst met de doelgroep en eerstelijns-medewerkers.

Toezegging 'Contact met Limburg EU-arbeidsmigranten' (22bb007887)

De gemeente Rotterdam heeft, naar aanleiding van de toezegging uit de raadsvergadering van december 2022 om een werkbezoek af te leggen aan een actieve regio rondom de regionale verdeling van huisvesting- en werkgelegenheidsopgaven rondom arbeidsmigranten, zowel contact gelegd met Limburg als de provincie Noord-Brabant. Het eerste werkbezoek heeft inmiddels plaatsgevonden in de provincie Noord-Brabant. Deze provincie nam tussen 2019 en 2021 een regierol in door met een Brabantse Aanpak Arbeidsmigratie aanjager te zijn van kennisdeling, samenwerking, regionale afsprakenkaders en de uitvoering van een regionale aanpak arbeidsmigratie. Dit heeft geleid tot afsprakenkaders en een actieve aanpak in 5 Brabantse regio's.

Het werkbezoek vond plaats op 21 juni 2023, waaraan ook minister van Gennip (SZW/ arbeidsmigratie), de provincie Zuid-Holland, de VNG en de gemeente Den Haag deelnamen. Met dit werkbezoek hebben de gemeenten Den Haag en Rotterdam, die in dit dossier op diverse fronten gezamenlijk optrekken gezien dat in beide steden vergelijkbare opgaven spelen, kennis opgedaan en ervaringen uitgewisseld over de regionale aanpak in Brabant.

Vervolgens hebben beide steden een *position paper* aangeboden aan (demissionair) minister van Gennip, waarin we inzetten op een verstevigde, nauwe samenwerking met de provincie Zuid-Holland, het Rijk, Europa en regiegemeenten als een cruciaal onderdeel van de oplossing voor de opgaven op arbeidsmigratie. Ook zijn hier lobbypunten zoals aanpassing van de Wet BRP en een stevige regierol bij de provincie Zuid-Holland op de regionale verdeling van huisvestings- en economische opgaven in onze regio geagendeerd. In het najaar gaan beide steden verder met de minister in gesprek hierover, vanuit de bestuurlijke klankbordgroep EU-arbeidsmigranten waar beide steden aan tafel zitten.

Ook wordt in de tweede helft van 2023 mogelijk vanuit het Rijk en de VNG een werkbezoek aan Limburg georganiseerd, waar Rotterdam als deelnemer van de bestuurlijke klankbordgroep EU-arbeidsmigratie ook voor zal worden uitgenodigd.

Conclusie

Gelet op bovenstaande stelt het college u voor de moties 'Meer appreciatie en registratie', 'Informatievoorziening EU-migranten' en de toezegging 'Contact met Limburg EU-arbeidsmigranten' met kenmerken 22bb008682, 22bb008680 en 22bb007887 als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Uw raad heeft met de Voorjaarsnota 2023 de financiering van het actieprogramma EU-arbeidsmigranten tot en met 1 juli 2026 vastgesteld. In totaal wordt er in de periode 2023 t/m 2026 een bedrag van € 5,139 miljoen besteed aan het actieprogramma EU-arbeidsmigranten.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage:

Actieprogramma 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023- medio 2026).